

Kanta

Euroopan unionin rahoittama –
NextGenerationEU

Ajanvarauspalvelujen kansallisten määritysten esittely sote-toimijoille

THL, Tieto ja tiedonhallinnan ohjaus -yksikkö
Kela, Kanta-palvelut

Suomen kestävän kasvun ohjelma (RRP) investointi 4, ajanvaraus-projekti

23.2.2024

Ohjelma

- 13.00 - 13.10 Avaus ja tilaisuuden tavoitteet
- 13.10 - 13.50 Yleiskatsaus ajanvarausmäärityksiin
 - Ajanvarauksen ja palveluohjauksen käsitteet
 - Ajanvarauksiin liittyvät prosessit ja toimintamallit
 - Ajanvarausten kansallinen tietosisältö ja koodistot
 - Digipalvelujen ja perusjärjestelmien vaatimukset
 - Ajanvaraustietoihin liittyvät Kanta-vaatimukset
- 13.50 - 14.10 Digipalvelujen ja ajanvarauksen kehittäminen Etelä-Pohjanmaan HVA:lla (Tuula Ristimäki ja Kaisa Koskela)
- 14.10 - 14.30 Yhteinen keskustelu ja mahdollisuus kysymyksiin

Huomioitavat asiat tilaisuuden aikana

- Chat-kenttä käytössä
- Tilaisuuden lopussa aikaa kysymyksille
- Esitysmateriaali julkaistaan THL:n verkkosivuilla tilaisuuden jälkeen
- Kysymykset, joihin ei ehditä/pystytää vastaamaan tilaisuuden aikana, kootaan yhteen ja liitetään esitysmateriaalin yhteyteen

Tilaisuuden fokus ja tavoitteet 1/2

- Kansallisten ajanvarausmäärittysten päivitykset ovat kommentoitavana 13.3.2024 saakka:
 - [Ajanvarauksen määrittysten kommentointi](https://thl.fi) (thl.fi)
- Tavoitteena antaa osallistujille yleiskuva kansallisista määrittelyksistä ja tukea materiaaliin tutustumista ja kommentointia

Tilaisuuden fokus ja tavoitteet 1/2

- HUOM!
 - Määrittysten sisältö ohjaa erityisesti tietojärjestelmäratkaisujen toteuttamista, osa paketin sisällöstä on yksityiskohtaisia tietojärjestelmävaatimuksia
 - Mukana EI esimerkiksi kirjaus- tai toimintamalliohjeita - kansalliset oppaat ja ohjeet kuten [Potilastiedon kirjaamisen yleisopas](#) päivitetään erikseen
 - Sisältö keskittyy ajanvaraustietoihin, monista muista asioista on erillisiä määrittäksiä (mm. puolesta asiointi, palvelutapahtumien hallinta, sosiaalihuollon asianhallinta jne.)
 - **Valitse tutustuttavat ja kommentoitavat sisällöt OMASTA NÄKÖKULMASTASI!**

Ajanvaraustietojen saatavuus ja yhteentoimivuus 1/3

Yhtenäiset vaatimukset ja ajanvaraustietojen saatavuus Kanta-palvelujen kautta mahdollistavat tietojen paremman hyödyntämisen hyvinvointialueiden ja muiden sote-palveluntuottajien sisällä ja niiden välillä

Hyödyt kansalaiselle

Kansalaisen mahdollisuudet vaikuttaa palveluihinsa paranevat

- Sujuva aika- ja paikkariippumaton asiointi ml. aikojen siirrot ja perumiset
- Eri palveluiden ajanvaraustiedot näkyviin Omakantaan

Hoidon ja palvelujen sujuvuus paranee

- Päällekkäisten varausten ja palvelujen välttäminen helpottuu
- Ajanvarauksia voidaan suunnitella paremmin, esim. yhdistää käyntejä samalle päivälle

Ajanvaraustietojen saatavuus ja yhteentoimivuus 2/3

Yhtenäiset vaatimukset ja ajanvaraustietojen saatavuus Kanta-palvelujen kautta mahdollistavat tietojen paremman hyödyntämisen hyvinvointialueiden ja muiden sote-palveluntuottajien sisällä ja niiden välillä

Hyödyt ammattilaiselle

Hoitaminen ja palvelun toteutus sujuvoituu

- Asiakkaan palveluiden tilanteesta saa paremman kokonaiskuvan
- Järjestelmät toimivat paremmin yhdessä

Työaikaa säästyy asiakastyöhön

- Hallinnollinen työ ja yhteydenotot vähenevät

Ajanvaraustietojen saatavuus ja yhteentoimivuus 3/3

Yhtenäiset vaatimukset ja ajanvaraustietojen saatavuus Kanta-palvelujen kautta mahdollistavat tietojen paremman hyödyntämisen hyvinvointialueiden ja muiden sote-palveluntuottajien sisällä ja niiden välillä

Hyödyt palvelujärjestelmälle

Toiminta tehostuu

- Palvelun toteuttaja vastaa edelleen varattavista resursseista
- Resurssien hallinnointi tehostuu
- Palvelutaso paranee käyttämättömien aikojen vähetessä
- Mahdollisuus tukea esimerkiksi joustavaa palvelupaikan valintaa
- Ajanvaraustietojen pitkäaikaissäilytys

Tiedolla johtaminen mahdollistuu

- Yhdenmukainen tieto tukee esim. palvelujen toteutumisen ja hoitoonpääsyn seurantaa

Ajanvaraustietojen ja niihin liittyvien digipalvelujen kansallinen kehittäminen ja tuki 1/2

- Pohja ja linjaukset digipalvelujen ja ajanvarauksen kehittämiseksi luotu jo joitakin vuosia sitten
 - Monia alueellisia ja kansallisia hankkeita useiden vuosien ajalta + toimijoiden oma digipalvelukehitys
 - Nykyinen hallitusohjelma (2023) ja STM julkaisemat strategiat Sote-tieto hyötykäyttöön (2015) ja Digitaalisuus kivijalaksi (2023)
 - Asiakastietolaki (2021, 2023 - 71 §, 102 §)
 - Kokonaisarkkitehtuuri ja kehittämisspolkujen suunnittelu ja priorisointi (2020-2023)
 - Kohteena sekä sosiaali- että terveydenhuolto, Kanta-toteutus ”terveydenhuolto edellä”

Ajanvaraustietojen ja niihin liittyvien digipalvelujen kansallinen kehittäminen ja tuki 2/2

- Kansallinen kehittäminen ja tuki *Suomen kestävän ohjelman (RRP)* ja *Kanta-kehittämisen* kautta: tietojen saatavuus ja ratkaisujen yhteensovittaminen
 - Pohjana aiemmin tehdyt ja julkaistut määrittäykset, joita tehty ja hyödynnetty kansallisessa ja alueellisessa yhteistyössä – päivitetään ja täsmennetään
 - 7 kpl hyvinvointialueiden kanssa pidettyjä työpajoja (RRP, terveydenhuolto ja sosiaalihuolto)
 - Pilotointiyhteistyö erityisesti kestävän kasvun ohjelmassa (useita aluetyöpajoja)
 - Yhteistyö tietojärjestelmä- ja digipalvelutoimittajien kanssa ja standardointiyhteistyö (mm. 5 työpajaa)

Tiedolla ohjattua kehittämistä

- Tutkimuksia ja selvityksiä 2008-2023 ajanvarausratkaisujen ja ajanvaraustietojen saatavuuden vaikutuksista
 - ammattilaisten työkuormitukseen
 - käyttämättä jääneiden aikojen vähenemiseen
 - hallintotehtävien työvoimatarpeeseen
 - palvelujen saatavuuteen
 - odotusaikoihin
 - asiakastyytyväisyyteen
- Digipalvelujen seuranta ja kartoitukset, esim.
 - Kestävän kasvun ohjelman [digipalvelujen kartoitus ja kypsyystason arviointi](#)
 - [STePS-tutkimukset](#) 2011, 2014, 2017, 2021

TUTKIMUKSESTA TIIVIISTI 17/2023

Paatela S, Vehko T, Kyytsönen M, Hautala S, Reponen J.

Sähköisen ajanvarauksen saatavuus sosiaali- ja terveydenhuollon organisaatioissa

PÄÄLÖYDÖKSET

- Sähköisen ajanvarauksen saatavuus on lisääntynyt viime vuosina sekä sosiaalihuollon julkisissa organisaatioissa että terveydenhuollon kaikissa organisaatioissa.
- Sähköisen ajanvarauksen saatavuudessa on kuitenkin suuria eroja sosiaali- ja terveydenhuollon organisaatioiden välillä.
- Sosiaalihuollon julkisissa organisaatioissa sähköisen ajanvarauksen saatavuus oli tarkastelujakson (2010–2020) aikana selvästi vähäisempää kuin terveydenhuollon organisaatioissa.
- Lisäksi terveydenhuollon organisaatioiden (terveyskeskus, julkinen sairaala, yksityissektori) välillä oli eroja sähköisen ajanvarauksen saatavuudessa.

Johdanto

Sähköisten asiointipalveluiden määrää on lisätty sosiaali- ja terveydenhuollossa ja siitä ajanvarauksesta on tullut yksi keskeinen asiakkaalle tarjottava sähköisen ajanvarauksen muoto (Salovaara ym., 2021; Reponen ym., 2021). Sosiaali- ja terveysministeriö on lisännyt tiedonhallinnan kehittämiskohteissa, että sähköistä ajanvarausta tulisi kehittää organisaatioissa (Sosiaali- ja terveysministeriö, 2022). Sosiaali- ja terveydenhuolto kohtaa jatkuvasti haasteita, jotka asettavat paineita toiminnan tehostamiselle erilaisia toimintatapoja käyttäen (Sosiaali- ja terveysministeriö, 2022). Sosiaali- ja terveydenhuolto kohtaa jatkuvasti haasteita, jotka asettavat paineita toiminnan tehostamiselle erilaisia toimintatapoja käyttäen (Sosiaali- ja terveysministeriö, 2022). Sosiaali- ja terveydenhuolto kohtaa jatkuvasti haasteita, jotka asettavat paineita toiminnan tehostamiselle erilaisia toimintatapoja käyttäen (Sosiaali- ja terveysministeriö, 2022). Sosiaali- ja terveydenhuolto kohtaa jatkuvasti haasteita, jotka asettavat paineita toiminnan tehostamiselle erilaisia toimintatapoja käyttäen (Sosiaali- ja terveysministeriö, 2022).

Sähköinen ajanvaraus on viime vuosien aikana noussut perinteisempien ajanvarauksen rinnalle erityisesti terveydenhuollon organisaatioissa (Zhao ym., 2017). Sähköinen ajanvaraus tarjoaa asiakkaalle, puolesta-asioijalle tai sote-ammattilaiselle mahdollisuuden vapaiden aikojen katseluun, ajanvarauksen tekemiseen sekä ajanvarauksen tekemisen vapaiden aikojen perumiseen tai siirtämiseen. Asiakas voi oma-aloitteisesti tehdä ajanvarauksen itselleen sopivan ajan sellaisten palveluiden piiristä, jotka palveluiden tarjoaminen on mahdollista. Sähköistä ajanvarausta voidaan käyttää myös avannut vapaasti asiakkaiden toimintatavaksi. Sähköistä ajanvarausta voidaan käyttää palveluntuottajan toimesta siten, että sote-ammattilainen toimii portinvartijana ja ohjaa asiakkaan palvelun tekemiseen. Sähköistä ajanvarausta voidaan käyttää myös lähetteen tai väestöseulonnan perusteella. (Mykkänen ym., 2020.) Lisäksi sähköistä ajanvarauksen keinoin voidaan toteuttaa asiakkaille moniajanvarauksia, kun ajanvarauksen ajallisesti ja sisällöllisesti riippuvaisia toisistaan liittyviä palveluprosesseja voidaan integroida palveluprosessiin (Mykkänen ym., 2015).

Sähköisen ajanvarauksen hyödyt voivat potentiaalisesti olla sosiaali- ja terveydenhuollon organisaatioissa laajat (Mykkänen ym., 2020). Sähköisen ajanvarauksen hyödyt voivat olla sosiaali- ja terveydenhuollon organisaatioissa laajat (Mykkänen ym., 2020). Sähköisen ajanvarauksen hyödyt voivat olla sosiaali- ja terveydenhuollon organisaatioissa laajat (Mykkänen ym., 2020).

Suomen kestävä kasvun ohjelma – ajanvaraus / aikataulu

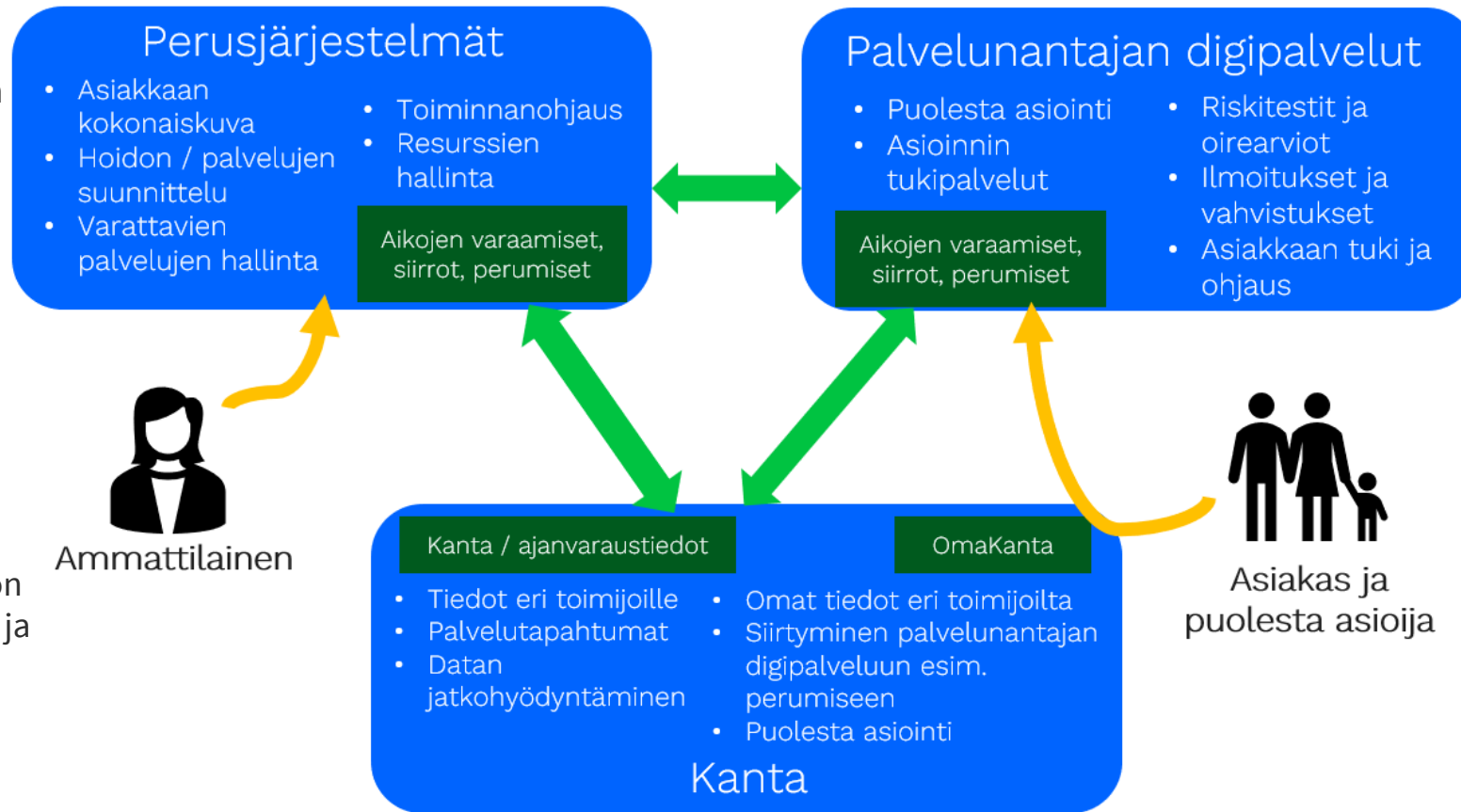
Tavoite	2023				2024				2025				Tuotokset
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	
Terveydenhuollon ajanvarauksen määritykset	Terveydenhuollon ajanvarauksen määritykset												Terveydenhuollon ajanvarauksen määritykset
Sosiaalihuollon ajanvarauksen määritykset	Sote-yhteiset määritykset				Sote-yhteiset määritykset				Sote-yhteiset määritykset				Sosiaalihuollon toimeenpanosuunnitelma Sosiaalihuollon ajanvarauksen määritykset
Työpajat ja yhteistyökokoukset	Työpajat ja yhteistyökokoukset												
Kanta- ja järjestelmätoteutukset					Kanta- ja järjestelmätoteutukset								Kanta-toteutukset (Toteutukset asiointipalveluihin ja tietojärjestelmiin kumppanien kautta)
Käsitelmääritykset ja koodistot	Käsitelmääritykset ja koodistot												Käsitelmääritykset Koodistot ja koodistopäivitykset
Pilotoinnit ja kokeilut					Pilotoinnit ja kokeilut								Toteutuksia alueilla sekä asiointi- ja tietojärjestelmissä
Käyttöönottojen tuki ja tarkennukset									Käyttöönottojen tuki ja tarkennukset				Alueiden uudet ja päivittyvät digitaaliset palvelut, ja käyttöönotto eri palveluissa

Työnjako / toimijat ja järjestelmät

Alueet ja yksityiset palvelunantajat voivat toteuttaa ajanvarauksiin liittyvät palvelut ja prosessit yhteentoimivasti kansallisten määritysten avulla

Yhteinen pohja järjestelmiin ja digipalveluihin tarvittavien ominaisuuksien hankkimiseen tai kehittämiseen

Yhteiset ajanvarausmääritykset ja Kanta mahdollistavat tiedon liikkumisen eri toimijoiden ja järjestelmien välillä ja jatkohyödyntämisen, pitkäaikaissäilytys Kanta-palvelussa

Eri tavoin toteutetut järjestelmä- ja digipalveluratkaisut pystyvät liittymään kokonaisuuteen yhtenäisten rajapintojen kautta

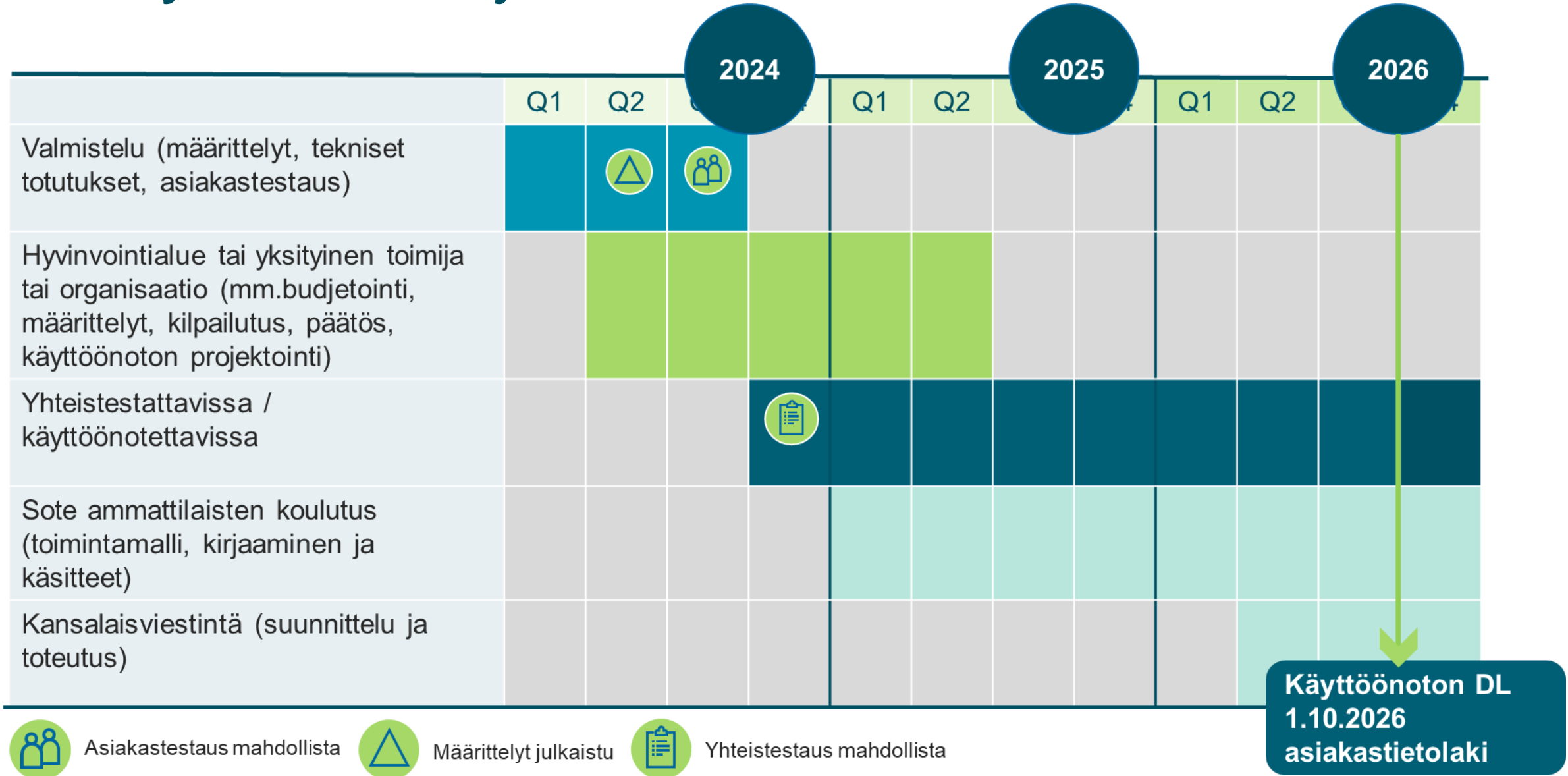
Ajanvarausten Kanta-toteutus mahdollistaa ajanvaraustiedon näyttämisen OmaKannassa ja siirtymisen ajanvarauspalveluihin esim. siirrot, perumiset

Ajanvaraus ja Kanta

- Asiakastietolaki velvoittaa tallentamaan Potilastiedon arkistoon 1.10.2026 mennessä:
 - Ajanvarausasiakirja asiakkaalle varatuista terveydenhuollon ajanvarauksista
- Ajanvaraustietoja ei kirjata erikseen Kanta-palveluihin, vaan niitä käsitellään muutenkin käytettävien järjestelmien ja digipalvelujen kautta
- Ajanvaraustietojen siirtäminen ja hyödyntäminen eri toimijoiden välillä on koettu keskeiseksi tarpeeksi
- Kansalaisille mahdollistetaan
 - OmaKannassa ajanvaraustietojen katselu ja siirtyminen palvelunantajan ajanvarausjärjestelmään linkillä, esim. varausten perumisia ja siirtoja varten

Terveydenhuollon ajanvaraus- Kanta-aikataulu

Käyttöön DL 1.10.2026 asiakastietolaki

Asiakastestaus mahdollista

Määrittelyt julkaistu

Yhteistestaus mahdollista

Ajanvarauksen päivitettyt määrittelyt kommentoitavana

[Ajanvarausmäärittelyksistä pyydetään kommentteja](#) 13.3.2024 asti (thl.fi)

Määrittelydokumentit (kehittäjille) kommentoinnin kohteena:

- Sote-ajanvarauspalvelujen ja palveluohjauksen **käsitteet**
- **Sote-ajanvaraus: yleiskuvaus ja terveydenhuollon ajanvarausratkaisujen kansalliset vaatimukset**
- Ajanvarauksen **tietosisältömäärittely** / **Termeta-palvelu**
- Keskeisimmät ajanvarauksiin liittyvät **koodistot**

Lisäksi tulossa:

- Ajanvarausasiakirjan **HL7 FHIR soveltamisopas** / potilastiedon arkisto
- Myös muut rajapinnat tärkeitä, esim. vapaiden aikojen kyselyt

Nyt kommentoitavat versiot korvaavat [aiemmin julkaistut](#)

Pilotointi ja kokeilut

- Pilotoinneissa ja kokeiluissa Kela ja THL tukevat Suomen kestävän kasvun ohjelmaan osallistuvia alueita ja näiden tietojärjestelmätoimittajia siinä työssä, jota he tekevät ajanvarauksen kehittämiseen liittyen

Alueet ja toimittajat saavat tukea ajanvarauksen palveluiden toteuttamiseen kansallisten määritysten pohjalta, esim. huomiointi eri palvelujen prosesseissa ja Kanta-valmiudet

THL ja Kela validoivat ja täsmentävät yhteistyön kautta kansallisia määrittymiä ja tukevat alueen kehittämistyötä auttaen soveltamaan määrittymiä alueen tarpeisiin ja ratkaisuihin

Esimerkki yhteistyöstä alueen kanssa

Kela ja THL esittelevät kansallisia määrittymiä.

Alue pyrkii toimittajan kanssa toteuttamaan jonkin sovitun kohteen, esim. rokotusten ajanvarauksen kansallisten määritysten mukaisesti.

Kela, THL, alue ja toimittajat tapaavat ja keskustelelevat määritysten soveltumisesta alueen todelliseen tilanteeseen.

Alueet ja toimittajat kommentoivat kansallisia määrittymiä.

Kela ja THL tarkentavat ja kehittävät edelleen kansallisia määrittymiä.

Varmista ajanvarausten yhteensopivuus Kannan ja kansallisten määritysten kanssa

Ohjelma

- 13.00 - 13.10 Avaus ja tilaisuuden tavoitteet
- 13.10 - 13.50 Yleiskatsaus ajanvarausmäärityksiin
 - Ajanvarauksen ja palveluohjauksen käsitteet
 - Ajanvarauksiin liittyvät prosessit ja toimintamallit
 - Ajanvarausten kansallinen tietosisältö ja koodistot
 - Digipalvelujen ja perusjärjestelmien vaatimukset
 - Ajanvaraustietoihin liittyvät Kanta-vaatimukset
- 13.50 - 14.10 Digipalvelujen ja ajanvarauksen kehittäminen Etelä-Pohjanmaan HVA:lla (Tuula Ristimäki ja Kaisa Koskela)
- 14.10 - 14.30 Yhteinen keskustelu ja mahdollisuus kysymyksiin

Kanta

Euroopan unionin rahoittama –
NextGenerationEU

Keskustelu ja yhteenveto

23.2.2024

Tilaisuuden fokus ja tavoitteet

- Kansallisten ajanvarausmäärittysten päivitykset ovat kommentoitavana 13.3.2024 saakka:
 - [Ajanvarauksen määrittysten kommentointi](#) (thl.fi)
- Tavoitteena antaa osallistujille yleiskuva kansallisista määrittäyksistä ja tukea materiaaliin tutustumista ja kommentointia
- HUOM!
 - Määrittysten sisältö ohjaa erityisesti tietojärjestelmäratkaisujen toteuttamista, osa paketin sisällöstä on yksityiskohtaisia tietojärjestelmävaatimuksia
 - Mukana EI esimerkiksi kirjaus- tai toimintamalliohjeita - kansalliset oppaat ja ohjeet kuten [Potilastiedon kirjaamisen yleisopas](#) päivitetään erikseen
 - Sisältö keskittyy ajanvaraustietoihin, monista muista asioista on erillisiä määrittäyksiä (mm. puolesta asiointi, palvelutapahtumien hallinta, sosiaalihuollon asianhallinta jne.)
 - **Valitse tutustuttavat ja kommentoitavat sisällöt OMASTA NÄKÖKULMASTASI!**

Ajanvarauksen päivitettyt määrittymiset kommentoitavana

[Ajanvarausmäärittymisistä pyydetään kommentteja](#) 13.3.2024 asti (thl.fi)

Määrittäydokumentit (kehittäjille) kommentoinnin kohteena:

- Sote-ajanvarauspalvelujen ja palveluohjauksen **käsitteet**
- **Sote-ajanvaraus: yleiskuvaus ja terveydenhuollon ajanvarausratkaisujen kansalliset vaatimukset**
- Ajanvarauksen **tietosisältömäärittäys** / **Termeta-palvelu**
- Keskeisimmät ajanvarauksiin liittyvät **koodistot**

Lisäksi tulossa:

- Ajanvarausasiakirjan **HL7 FHIR soveltamisopas** / potilastiedon arkisto
- Myös muut rajapinnat tärkeitä, esim. vapaiden aikojen kyselyt

Nyt kommentoitavat versiot korvaavat [aiemmin julkaistut](#)

Tilaisuudet

- Yksityisille ja julkisille sote-toimijoille
 - Kaksi esittelytilaisuutta (THL + Kela + pilottialueet)
 - pe 23.2. klo 13.00 - 14.30
 - ke 28.2. klo 12.00 - 13.30
- Tietojärjestelmätoimittajille:
 - toimittajayhteistyökokous 7.2.2024
 - pe 1.3.2024 klo

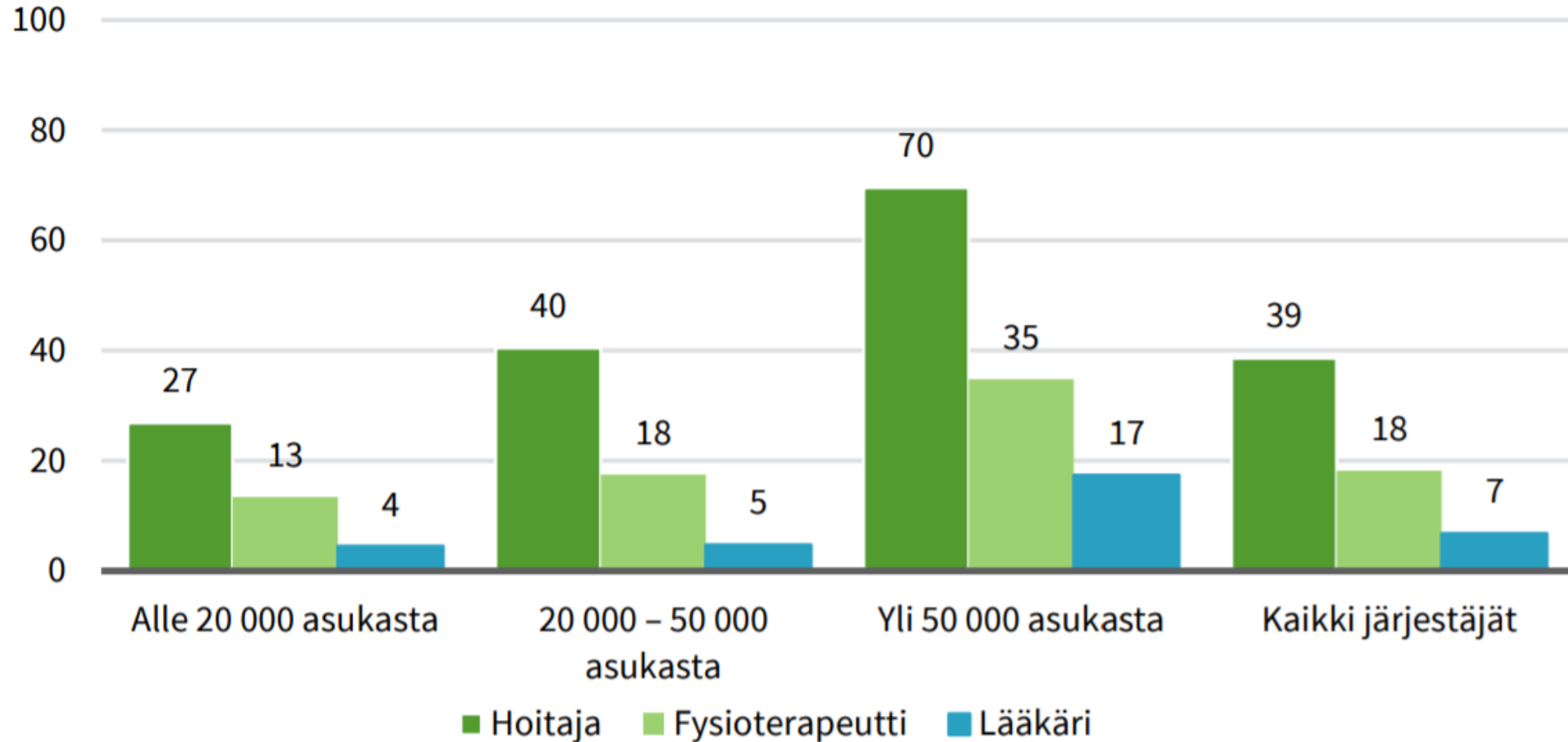

Lisätietoja

- Tutustu, kommentoi, vaikuta, osallistu! [Ajanvarauksen määritysten kommentointi](#)
- sotetiedonhallinta@thl.fi
- kanta@kanta.fi

Asiakkailla mahdollisuus sähköiseen ajanvaraukseen vastaanotolle järjestäjän väestöpohjan mukaan (% järjestäjistä)

Syrjä V, Parviainen L & Niemi, A. Terveyskeskusten avosairaanhoidon järjestelyt 2019 – Vastaanottotoiminnan käytännöt. Tutkimuksesta tiiviisti 4, 2020. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, Helsinki.